ratuj się

kto może

Ray Cooney

POWSZECHNY TEATR ŁÓDŹ

dyrektor **Maciej Korwin**
kierownik literacki **Joanna Olczak**
pełnomocnik dyrektora **Ewa Pilawska**

ratuj się kto może

Ray Cooney

premiera maj 1992

RAY COONEY - to mistrz współczesnej farsy.
Urodzony w 1932 roku w Wielkiej Brytanii, jest dramaturgiem, aktorem, reżyserem i producentem teatralnym. Od roku 1966 także dyrektorem Ray Cooney Presentations Ltd., od 1983 - reżyserem i dyrektorem artystycznym Theatre of Comedy Company w Londynie.
Pasmo jego sukcesów zapoczątkowała sztuka "One for the Pot". Było to w roku 1960.
Od tamtej pory udaje mu się doprowadzać angielską publiczność do spazmów śmiechu.
Konsekwentnie trzyma się formy FARSY, dochodząc do mistrzostwa w piętrzeniu nieporozumień, zawikłań i zbiegów okoliczności. Z fragmentów codziennego życia buduje sytuacje nieprawdopodobne i absurdalne. FARSY Cooney'a skonstruowane są z precyzją właściwą jedynie szwajcarskim zegarkom. Dzieje się tak dlatego, że szkic tekstu przechodzi najpierw przez próbę sceny, a ostateczna wersja zapisana zostaje dopiero po premierze.
Dotychczas Cooney napisał jedenaście tekstów dla sceny, między innymi: "Chase Me Comrade", "Move Over, Mrs Markham", "Why Not for Breakfast", "There goes the Bridge", "Two into One" i "Run for your Wife", który za chwilę zobaczycie państwo na deskach naszego Teatru.
Prapremiera polska tej FARSY odbyła się w warszawskim Teatrze Kwadrat w reżyserii Marcina Sławińskiego, w styczniu tego roku. W Warszawie grana jest pod tytułem "Mayday".

Łódź ul. Jaracza 45

RAY COONEY
"Ratuj się kto może"
("Run for your Wife")

przekład	Elżbieta Woźniak
reżyseria	**Wojciech Adamczyk**
scenografia	**Wojciech Jankowiak**
kostiumy	**Marta Hubka**
Mary Smith	**Gabriela Sarnecka**
Barbara Smith	**Małgorzata Skoczylas**
John Smith	**Wojciech Kalinowski**
Inspektor Throughton	**Janusz Kubicki**
Stanley Gardner	**Piotr Lauks**
Reporter	**Ryszard Chlebuś**
Inspektor Porterhouse	**Michał Szewczyk**
Bobby Franklin	**Zbigniew Szczapiński**
spektakl prowadzi	Marek Jasiński
premiera	maj 1992

Farsa czyli świat na głowie postawiony.

Potrzeba śmiechu jest stara jak świat.
Już starożytni wiedzieli, że tragedia i związane z nią nieodłącznie katharsis, czyli oczyszczenie, rozładowanie uczuć, dają jedynie jednostronny obraz świata. Także pryncypialni, średniowieczni mnichowie pozwalali przerywać swoje widowiska o zbawieniu i pokucie komicznymi scenkami zwanymi wówczas - intermediami.
One były bezpośrednim źródłem FARSY. Tego dziwnego i bezpretensjonalnego gatunku scenicznego, którego ambicją i celem jest pobudzenie widza do śmiechu. Rozładowanie uczuć poprzez śmiech, równie skuteczne jak antyczne katharsis.
Z powodu braku wyższych ambicji lokowano zawsze FARSĘ na samym dole hierarchii komediowych gatunków.
Nie szanowano jej, mimo że czerpali z jej doświadczeń najwięksi, bo i Molier, i Shakespeare, i Goldoni, a i przecież nasz hrabia Fredro.
Nie szanowano jej, mimo że w XIX i XX wieku skutecznie "robiła kasę" wielu teatrom, nie tylko bulwarowym. W XIX stuleciu FARSA stała się francuskim "specialite de la maison". Francuzi stworzyli nieprześcigniony wzór gatunku. Jego mistrzowie to Eugene Labiche ("Słomkowy Kapelusz"), Georges Feydeau ("Dama od Maxima"), farsowe tonacje nie były obce samemu Jacquesowi Offenbachowi.
Anglicy pozazdrościli sąsiadom. Adoptowali FARSĘ i przystosowali do swoich warunków i potrzeb. Nie długo trzeba było czekać na efekty. Już niebawem aktor Walter Brandon Thomas napisał FARSĘ "Ciotka Karola", która triumfalnie przewędrowała przez sceny całego świata.

Tradycja angielskiej FARSY jest bogata i znalazła godnych kontynuatorów w osobach Petera Shaffera, Michaela Frayna, Alana Ayckbourna i Raya Cooneya.
Punktem wyjścia FARSY są najczęściej typowe, codzienne sytuacje. Ale wystarczy małe potknięcie ...
Jedna kostka domina uruchamia pozostałe, wszystko piramidalnie się wikła, a wypadki toczą się w szalonym tempie.
Świat po prostu staje na głowie.

Joanna Olczak

Teatr Powszechny
Łódź ul. Obr. Stalingradu 21
tel. 33 25 39, 33 50 36 (BOW)

koordynacja pracy artystycznej **Ilona Surowiec**
Biuro Obsługi Widzów **Henryka Świątek**
dział techniczny **Waldemar Janek**
prace krawieckie Bożena Stangreciak
perukarskie Anna Kochańska
modelatorskie Bernardyn Pikora
stolarskie Antoni Popiołek
ślusarskie Michał Kłosiński
szewskie Józef Jaworski
tapicerskie Longin Lichawski
światło Edward Maryniak
dźwięk Andrzej Linica

redakcja programu Joanna Olczak
opracowanie graficzne Marcin Kostaciński